

Revisionsrapport

Granskning av hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag

*Martin Halldén
Jenny Nyholm*

September 2017

Tyresö kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Syfte och revisionsfråga.....	4
2.2.1.	Kontrollfrågor.....	4
2.3.	Avgränsning och metod.....	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Rutiner för ansökan, rekvirering och	6
	rapportering.....	6
3.1.1.	Förskola och grundskola.....	6
3.1.2.	Äldreomsorg	7
	Iakttagelser och verifiering	7
3.2.	Kartläggning av riktade statsbidrag	8
	Iakttagelser och verifiering	9
3.3.	Budget och redovisning	10
3.3.1.	Barn- och utbildningsnämnden	11
3.3.2.	Socialnämnden	11
3.4.	Återrapportering till nämnd	12
4.	Revisionell bedömning.....	13
4.1.	Avstämning mot kontrollfrågor.....	13
4.2.	Revisionell bedömning.....	14
4.3.	Rekommendationer.....	15
	Bilaga 1: Kartläggning av riktade statsbidrag	17

1. Sammanfattning

På uppdrag av Tyresö kommuns förtroendevalda revisorer har PwC gjort en granskning av hanteringen av riktade eller specialdestinerade statsbidrag inom förskola, grundskola och äldreomsorg. De nämnder som omfattats av granskningen är barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?

Efter genomförd granskning gör vi den sammanfattande bedömningen att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

- Det finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner för hantering av ansökan och rekvisering av riktade statsbidrag och ansvaret är tydligt gjort inom respektive verksamhet/förvaltning.
- Granskade nämnder fattar i regel inte formella nämndbeslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag. Socialförvaltningen gör ansökan efter att delegationsbeslut fattats. I socialnämndens delegationsordning är dock beslutanderätten inte helt tydligt formulerad. Inom barn- och utbildningsförvaltningen sker ansökningar genom ren verkställighet. Av barn- och utbildningsnämndens delegationsordning har inte kunnat fastställas att berörda tjänstemän har rätt att fatta beslut avseende riktade statsbidrag.
- Vår kartläggning och verifiering visar att berörda nämnder har sökt 18 av de totalt 24 olika riktade statsbidrag inom granskningsområdet som funnits tillgängliga under granskningsperioden, varav 16 inom förskola och grundskola och 2 inom äldreomsorg.
- Alla riktade statsbidrag tas inte med i verksamheternas detaljbudgetar. Det saknas kommunövergripande rutiner för hur statsbidrag ska hanteras i budget.
- Redovisning sker i huvudsak i enlighet med regler och anvisningar från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Huvudregeln är att riktade statsbidrag bokförs i den period som prestationerna utförs och att intäkter ska matchas mot kostnader. Inkomna bidrag bokförs som en skuld i balansräkningen och periodiseras över tid.

I syfte att stärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- Årligen, i samverkan med kommunens centrala ekonomiavdelning, kartlägga vilka riktade statsbidrag som finns att söka. Bidrag som planeras att sökas alternativt inte sökas redovisas för berörd nämnd.
- Komplettera delegationsordningen så att det blir tydligt vilka tjänstemän som har rätt att fatta beslut om att söka riktade statsbidrag.
- Ansökningar om riktade statsbidrag som påverkar verksamhetens omfattning och finansiering under en längre period bör behandlas av nämnd.
- Riktade statsbidrag tas upp i verksamheternas detaljbudgetar.
- Åtterrapporera till nämnderna och kommunstyrelsen de sökta och erhållna statsbidragen.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tyresö kommun utför PwC en granskning av hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag.

Den direkta statliga styrningen av kommunerna ökar allt mer och i den statliga styrningen ingår ofta ekonomiska incitament.

Antalet riktade statsbidrag ökar från år till år, och uppgår 2016 och 2017 sammantaget till ca 85 stycken bidrag inom olika områden. En del av bidragen kräver mycket omfattande förarbeten och administration från kommunernas sida, medan andra bidrag kan rekvireras och redovisas i efterhand.

I takt med att staten ökar de riktade statsbidragen istället för att öka de generella statsbidragen ställs allt större krav på att kommunerna har goda rutiner för att fånga upp att dessa bidrag finns, och för att ansöka om dem.

Kommunstyrelsen, genom ekonomiavdelningen, har att säkerställa kommunens finansiering. Ofta ligger dock uppdraget att söka de riktade statsbidragen på förvaltningarna.

2.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet är att granska om berörda nämnder har ändamålsenliga rutiner för att söka riktade statsbidrag i den omfattning man är berättigad till. Syftet är vidare att kontrollera om korrekta beslut har fattats i de fall man har sökt eller valt att inte söka de riktade statsbidragen, samt att redovisning sker i enlighet med RKR¹. Granskningen syftar därmed till att besvara följande revisionsfråga:

Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?

2.2.1. Kontrollfrågor

Revisionsfrågan besvaras utifrån följande uppställda kontrollfrågor:

- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökning/rekvirering och rapportering av riktade statsbidrag?
- Har berörda nämnder sökt de riktade statsbidrag som de är berättigade till?
- Hur fattas formella beslut avseende ansökan/att eventuellt inte ansöka riktade statsbidrag? Har nämndbeslut/delegationsbeslut fattats?
- Har bidragen tagits med i verksamhetens detaljbudget?

---

¹ Rådet för Kommunal Redovisning

- Redovisning av riktade statsbidrag sker i enlighet med RKR?

2.3. Avgränsning och metod

Granskningen avgränsas till att omfatta riktade statsbidrag inom förskola, grundskola och äldreomsorg. Granskningen avgränsas till berörda nämnder och omfattar inte statsbidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamheten.

Granskningen genomförs genom kartläggning av tillgängliga riktade statsbidrag inom granskningsområdet, samt genom dokumentstudier avseende rutiner, detaljbudget, fattade beslut och redovisning. Intervjuer har förts med följande tjänstemän:

- Tf. ekonomichef
- Ekonomiassistent, staben
- Controllers, ekonomiavdelningen
- Controller, barn- och utbildningsförvaltningen (tillhör även ekonomiavdelningen)
- Samordnare statsbidrag, barn- och utbildningsförvaltningen
- Utredare, socialförvaltningen

Rapporten har sakgranskats av berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Rutiner för ansökan, rekvirering och rapportering

Riktade statsbidrag, även kallade specialdestinerade statsbidrag, är tidsbegränsade och avsedda för en bestämd verksamhet eller visst ändamål/åtgärd. I Tyresö kommun är det barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden som ansvarar för att söka statsbidrag inom förskola och grundskola respektive äldreomsorg, och bidragen tillfaller nämndernas budget i sin helhet. Den praktiska hanteringen att bevaka, besluta om, ansöka om/rekvirera samt återrapportera riktade statsbidrag sker på berörda förvaltningar. Detta ställer krav på att nämnderna och förvaltningarna har ändamålsenliga rutiner och riktlinjer avseende beslut och ansökningar av statsbidragen.

3.1.1. Förskola och grundskola

Det är förvaltningschefen vid barn- och utbildningsförvaltningen som har det yttersta ansvaret avseende riktade statsbidrag inom förskola och grundskola. Ansvaret är vidaredelegerat till kommunens samordnare för statsbidrag som innehar det praktiska helhetsansvaret och behörighet att göra ansökningar genom Skolverket. All hantering sker centralt på förvaltningen i nära dialog med skolorna, samt verksamhetscheferna för förskola och grundskola. Samordnaren är ensam i sin roll och det finns ingen ersättare vid frånvaro. Förvaltningen har dokumenterade riktlinjer för statsbidragsansökningar.

Bevakning av bidrag sker framförallt genom Skolverkets hemsida och statsbidragskalendern, samt information från SKL². Samordnaren erhåller mail från Skolverket om vilka statsbidrag som finns att söka samt när under året ansökan kan göras. Ibland kommer även information till förvaltningschefen. Kommunövergripande information inkommer till den kommungemensamma adressen och vidarebefordras sedan till samordnaren. Enligt uppgift är ansvaret tydligt. Alla inkomna och utgående handlingar diarieförs.

Samordnaren skickar årligen ut en förenklad blankett till samtliga rektorer över tillgängliga bidrag under året. Skolorna anger vilka insatser de är intresserade av samt lämnar de uppgifter som efterfrågas. Större statsbidrag, exempelvis Lärarlöneyftet, söks centralt på förvaltningen utifrån kommunens personal- och elevregister. För de bidrag som söks terminsvis görs ett nytt utskick i september. Utifrån inhämtade uppgifter sammanställer samordnaren statsbidragsansökningarna till Skolverket genom "mina sidor". De bidrag som söks från Kulturrådet görs i samråd med kultur- och fritidsförvaltningen. Alla ansökningar förankras sedan hos berörd verksamhetschef. Ansökta belopp noteras i en gemensam fil fördelat på respektive skola. Berörda controllers har tillgång till filen och får information om när filen uppdateras, vilket underlättar fördelningen av bidrag.

---

² Sveriges Kommuner och Landsting

När beslut om statsbidrag inkommer så för samordnaren in uppgifterna i den ekonomiska filen och informerar verksamhetscheferna, controllers samt berörda rektorer.

De intervjuade upplever att hanteringen är en administrativ och tidskrävande process utifrån att det är en stor mängd bidrag. Vidare framkommer att Skolverkets digitalisering av ansökningsförfarandet har försvårat arbetet, bland annat utifrån att inbetalningen inte tydligt innehåller en referens till motsvarande beslut om beviljade medel eller vilket bidrag som avses.

3.1.2. Äldreomsorg

Huvudansvaret för hantering av riktade statsbidrag som avser äldreomsorg innehas av myndighetscheferna vid socialförvaltningen. Inom förvaltningen finns en framtagen dokumenterad rutin för hantering av statsbidrag. Under intervju uppges att det är en liten grupp som arbetar med dessa frågor och att de täcker upp för varandra vid frånvaro.

Bevakning av bidrag sker framförallt genom Socialstyrelsen och SKL. I samband med att den årliga nämndplanen upprättas i september/oktober görs en inventering av aktuella bidrag under kommande år. Till detta tillfälle sammanställer utredare vid socialförvaltningen en kartläggning av bidrag utifrån omvärldsbevakning och SKL:s sammanställning. Utöver detta så ansvarar myndighetscheferna för att kontinuerligt bevaka möjligheter till övriga statsbidrag inom sina respektive verksamhetsområden.

Beslut om att söka eller rekvirera bidrag fattas av berörd myndighetschef tillsammans med ledningsgruppen. Rekvirering av bidrag görs av ekonomiassistent vid staben, som även tar fram projektnummer för bokföring för samtliga bidrag som beslutats om. Efter genomförd ansökan/rekvirering delges nämnden genom delegationsbeslut. Om myndighetschef tar beslut ska detta delges till nämnden.

Under intervju anges att hanteringen av statsbidrag kräver viss administration oavsett bidragets storlek. Cheferna behöver ofta hjälp med återrapporteringen till Socialstyrelsen och då får utredarna eller samordnaren bistå.

Iakttagelser och verifiering

Vi har inhämtat berörda nämnders delegationsordningar för att kontrollera vem som har delegation att fatta beslut om att ansöka om riktade statsbidrag. Följande har noterats:

- Vi har via delegationsordning inte kunnat verifiera att förvaltningschefen och samordnaren har rätt att på delegation fatta beslut om att ansöka eller inte ansöka om riktade statsbidrag.
- Vi har via delegationsordning kunnat verifiera att myndighetscheferna inom socialförvaltningen har rätt att på delegation fatta beslut om att ansöka om projektmedel. Formuleringen anses dock inte fullt ut tydliggjord vad gäller riktade statsbidrag.

3.2. Kartläggning av riktade statsbidrag

Inom förskola, grundskola och äldreomsorg finns riktade statsbidrag att söka främst från Skolverket och Socialstyrelsen, men även från övriga instanser såsom Kulturrådet och Boverket.

Inom ramen för granskningen har vi gjort en kartläggning av de riktade statsbidrag som funnits att söka inom granskningsområdet under granskningsperioden 2016 samt 2017. Sammantaget har vi valt att granska 24 stycken olika bidrag. Se bilaga 1 för en sammanställning av kartlagda bidrag.

Verksamheterna gör bedömningen att de inte avsiktligt avstått från att söka om bidrag eller ansökt om bidrag i mindre omfattning än vad de är berättigade till. Alla bidrag som är relevanta söks. Det finns ingen konkret rutin för hur ett icke-beslut skulle fattas. För vissa bidrag har berörda verksamheter inte lyckats leva upp till kriterierna för att erhålla anslag. Vidare uppges under intervju att socialförvaltningen har svårt att förhålla sig till stimulansmedel utifrån att medlen ofta inte är permanenta. Denna problematik diskuteras regelbundet med berörda verksamhetschefer.

Vi har inhämtat en sammanställning över vilka riktade statsbidrag som berörda nämnder/verksamheter har ansökt om inom respektive område, inklusive ansökt belopp samt beviljat anslag. I nedanstående tabeller redogörs för utfallet av inhämtade sammanställningar.

Tabell 1: Riktade statsbidrag inom förskola och grundskola

Statsbidrag	Ansökt belopp, kr	Beviljat anslag, kr
Bidrag till sommarlovsaktiviteter	<i>Söks av kultur- och fritid</i>	350 000
Fortbildning specialpedagogik HT16	82 600	82 600
Fortbildning specialpedagogik VT17	82 600	82 600
Karriärtjänster 2016	5 217 245	5 217 245
Karriärtjänster VT17	2 575 399	2 575 399
Karriärtjänster HT17	2 575 399	<i>Inväntar beslut</i>
Lovskola 2016	<i>Ansökan utifrån antal elever och veckor/dagar</i>	183 438
Lovskola 2017	<i>Ansökan utifrån antal elever och veckor/dagar</i>	734 100
Lågstadiesatsningen 2016	14 143 933	11 265 125
Lågstadiesatsningen VT17	5 911 933	5 911 933
Lågstadiesatsningen HT17	7 534 400	<i>Inväntar beslut</i>
Läraryftet 2016	125 000	125 000
Läraryftet VT17	82 500	82 500
Lärlönelyftet HT16	5 209 724	5 209 724

Lärlönelyftet VT17	5 209 724	5 209 724
Läsllyftet 2016	260 000	260 000
Läsllyftet HT17	111 000	<i>Prognos</i>
Läxhjälp VT16	1 022 000	1 022 000
Läxhjälp 2017	2 475 000	2 745 000
Mindre barngrupper i förskolan 2016	2 875 500	2 856 000
Mindre barngrupper i förskolan VT17	2 875 000	2 650 500
Mindre barngrupper i förskolan HT17	2 666 000	<i>Inväntar beslut</i>
Omsorg på obekväm arbetstid 2016	<i>Ansökan utifrån antal barn</i>	156 705
Omsorg på obekväm arbetstid 2017	<i>Ansökan utifrån antal barn</i>	<i>Prognos: 139 518</i>
Personalförstärkning elevhälsan HT16	972 875	972 875
Personalförstärkning elevhälsan 2017	5 702 825	5 702 825
Papperslösa barn 2016	<i>Ingen ansökan</i>	144 411
Papperslösa barn 2017	<i>Ingen ansökan</i>	<i>Inväntar beslut</i>
Skapande skola 2016	1 389 800	1 012 049
Skapande skola 2017	1 139 260	700 000
Upprustning av skollokaler	<i>Söks av annan verksamhet</i>	
Ökad undervisningstid för nyanlända elever grundskola HT16	<i>Ansökan utifrån antal elever</i>	266 000
Ökad undervisningstid för nyanlända elever grundskola 2017	<i>Ansökan utifrån antal elever</i>	420 000
TOTALT:	70 239 717	55 727 271

Tabell 2: riktade statsbidrag inom äldreomsorg

Statsbidrag	Ansökt/ rekvirerat belopp, kr	Beviljat anslag, kr
Kunskapsutbildning för baspersonal i äldre- och funktionshindersomsorgen 2016	591 632	591 632
Ökad bemanning inom äldreomsorgen 2016	6 223 271	6 223 271
Ökad bemanning inom äldreomsorgen 2017	6 459 770	6 459 770
TOTALT:	13 274 673	13 274 673

Iakttagelser och verifiering

Sammantaget har de granskade verksamheterna ansökt om 18 stycken olika riktade statsbidrag under granskningsperioden, att jämföra med vår kartläggning om totalt 24 stycken bidrag. 15 stycken bidrag har sökts mer än en gång. Av de 18 riktade statsbidragen är 16 stycken inom förskola och grundskola och två stycken inom

äldreomsorg. Beviljat anslag uppgår till totalt ca 69 mnkr. För ett antal bidrag är ansökningsförfarandet ej klart vid tidpunkt för granskning.

En jämförelse har gjorts mellan vår kartläggning (se bilaga 1) och ovanstående tabeller (tabell 1-2). Kontroll har skett av om respektive verksamhet har ansökt om de riktade statsbidrag som funnits att söka under granskningsperioden. Följande har noterats:

- BUN har ansökt om 16 stycken olika riktade statsbidrag under granskningsperioden, varav 14 bidrag har sökts två år i följd. Två bidrag inom förskola och grundskola har sökts av annan verksamhet. Av vår kartläggning framgår att det funnits 21 stycken riktade statsbidrag att ansöka om under granskningsperioden, vilket innebär att verksamheten inte sökt fem stycken bidrag.

Ej ansökt statsbidrag	Förklaring
Entreprenörskap i skolan	<i>Ingen förklaring har erhållits</i>
Förlängt Matematiklyft	Kommunens skolor har deltagit tidigare år och anser sig vara färdiga.
Icke-folkbokförda barn (Diplomatbarn)	Ej aktuellt för kommunen.
Samverkan för bästa skola	<i>Ingen förklaring har erhållits</i>
Utlandssvenska barns skolgång	Ej aktuellt för kommunen.

- SON har ansökt om två av tre av de riktade statsbidragen som funnits att ansöka om under granskningsperioden och som framgår av vår kartläggning. Nämnden har inte ansökt om bidrag för kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorgen.

3.3. Budget och redovisning

I kommunens övergripande budgetprocess och resursfördelning när kommande års ramar fastställs ingår ingen bedömning av de riktade statsbidragen för respektive nämnd. Dessa bidrag hanteras på nämndnivå i deras respektive nämndplaner.

Det sker ingen samlad redovisning av samtliga riktade statsbidrag till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Specialdestinerade eller riktade statsbidrag är tidsbegränsade och avsedda för en bestämd verksamhet eller visst ändamål/åtgärd. Enligt information från RKR i oktober 2014 ska riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Huvudregeln är att bidragen kräver någon form av motprestation eller återrapportering. Periodisering ska göras i den period där prestationerna har utförts. Det finns tre olika sätt att hantera riktade statsbidrag i redovisningen.

1. *Prestationsbaserade ersättningar* utbetalas om vissa handlingar genomförts eller vissa mål, nyckeltal eller nivåer uppnåtts. Bidraget ska bokföras i samma perioder som prestationerna utförts. Utbetalning i efterskott ska tas upp som fordran (upplupen intäkt) i den period som pre-

stationen utförts och som skuld (förutbetalad intäkt) om de utbetalas i förskott.

2. Om *prestationsbaserade bidrag utbetalas för ett framtida tidsbestämt projekt* och de utförda prestationerna utgör beräkningsunderlag för fördelning av bidraget ska det bokföras och matchas mot kostnader över den fastslagna tidsperioden. Denna typ av bidrag är ofta kopplade till redovisningsskyldighet och skyldighet att återbetala kvarvarande medel vid projektidens slut.
3. *Icke prestationsbaserade bidrag* betalas ut utan krav på motprestation och intäktsförs den period som bidraget avser (erhålls). Bidraget ska intäktsföras i sin helhet även om nedlagda kostnader inte motsvarar bidragets storlek för den period som bidraget avser.

3.3.1. *Barn- och utbildningsnämnden*

Både förvaltningschefen och samordnaren för statsbidrag är delaktiga i budgetprocessen. I nämndplanen ingår inte några riktade statsbidrag i nämndens budget. Det framgår också att de riktade statsbidragen tillkommer på utförarsidan. Riktade statsbidrag inom förskola och grundskola tas endast med i budget på utförarsidan om de är säkra och om förvaltningen har en uppfattning om hur mycket de kommer att erhålla. Belopp budgeteras enligt försiktighetsprincipen. Statsbidrag som inkommer under året läggs inte in i detaljbudgeten, däremot beaktas dessa i prognoser.

All ekonomisk hantering och redovisning sker centralt på förvaltningen. Alla statsbidrag redovisas på egna projektkoder så att de går att hitta i ekonomisystemet. Huvudprincipen är att kostnader ska matchas mot intäkter i den mån det är möjligt. För de största statsbidragen uppges detta inte alltid vara möjligt, eftersom stor del av kostnaderna avser lön.

Alla ansökta belopp noteras i en gemensam ekonomisk fil av vilken fördelningen för respektive skola framgår. Berörda controllers har tillgång till filen och får löpande information om när filen uppdateras. På så sätt har både samordnare och controllers vetskap om hur medlen ska fördelas vid utdelning. Små bidrag betalas ut direkt när de inkommer, medan övriga bokas upp som en skuld (förutbetalad kostnad) i balansräkningen och periodiseras över tid. Som nämndes tidigare upplever de intervjuade att det finns vissa svårigheter att se vilket bidrag som avses när medel från Skolverket betalas ut.

Controllers på förvaltningen gör månadsvisa uppföljningar, förutom i januari och juni. Per månads- och tertialbokslut framgår totalen för respektive statsbidrag och verksamhetsområde. I samband med bokslut görs en sammanställning av samtliga erhållna statsbidrag, samt en sammanställning av erhållna bidrag för varje skola.

3.3.2. *Socialnämnden*

Samtliga riktade statsbidrag inom äldreomsorg läggs inte in i nämndens detaljbudget. Nämndplan upprättas årligen i september/oktober och information eller beslut

om bidrag inkommer ofta senare. Dessa läggs inte in i budget i efterhand. I nämndplan för 2017 särredovisas dock en rad för statsbidrag, vilken uppgår till noll. Exempelvis är bidraget för ökad bemanning inte budgeterat på ett strukturerat som möjliggör uppföljning.

All ekonomisk hantering och redovisning sker centralt på förvaltningen. Alla statsbidrag bokförs på egna projektnummer i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. Av förvaltningens rutin framgår att kostnader ska bokföras löpande på respektive projektnummer. Det är aktuell chef som ansvarar för att medlen används under den period som de är avsedda för. Under intervju framkommer att berörda controllers har en löpande dialog med verksamhetscheferna bland annat utifrån att vissa bidrag succesivt försvinner och verksamheterna använt medlen i olika utsträckning. Ansvariga controllers gör månadsvisa uppföljningar mot respektive ansvar.

3.4. Återrapportering till nämnd

Det sker ingen regelmässig rapportering till barn- och utbildningsnämnden. Av månads- och tertialrapporter framgår endast statsbidrag på totalen per verksamhetsområde. Den sammanställning som görs i samband med bokslut över erhållna bidrag för respektive skola rapporteras inte till nämnden.

Det sker inte heller någon regelmässig rapportering till socialnämnden. I samband med att avrapportering/rekvirering gjorts till Socialstyrelsen så skickas ett meddelande till nämnden. Av verksamhetsplanen framgår i viss utsträckning hur medlen används, dock inte i planeringen inför.

4. Revisionell bedömning

4.1. Avstämning mot kontrollfrågor

Revisionsfrågan besvaras utifrån fem uppställda kontrollfrågor. Respektive kontrollfråga bedöms uppfyllt, delvis uppfyllt eller ej uppfyllt.

Kontrollfråga	Bedömning och kommentar	Bedömning och kommentar
	Barn- och utbildningsnämnden	Socialnämnden
Finns det ändamålsenliga rutiner för ansökning/rekvirering och rapportering av riktade statsbidrag?	<p>Uppfyllt Inom barn- och utbildningsförvaltningen finns dokumenterade riktlinjer för statsbidragsansökningar. Ansvaret är tydligt fördelat och det finns även en utsedd tjänsteman som har särskilt ansvar för bevakning och ansökning av riktade statsbidrag. Det sker ingen sammanhållen rapportering till nämnd avseende sökta och erhållna riktade statsbidrag. En översiktlig redovisning sker vid delårs- och årsbokslut.</p>	<p>Uppfyllt Inom socialförvaltningen finns dokumenterade rutiner för hantering av riktade statsbidrag. Ansvaret är tydligt fördelat mellan myndighetschefer och ledningsgrupp. Det sker ingen sammanhållen rapportering till nämnd avseende sökta och erhållna riktade statsbidrag. En översiktlig redovisning sker vid delårs- och årsbokslut.</p>
Har berörda nämnder sökt de riktade statsbidrag som de är berättigade till?	<p>Delvis uppfyllt Barn- och utbildningsnämnden har sökt 16 av 21 bidrag. De bidrag som inte sökts har bedömts ej relevanta eller ej varit aktuella.</p>	<p>Delvis uppfyllt Socialnämnden har sökt 2 av 3 bidrag. Nämnden har inte sökt bidrag för kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorg och hälso- och sjukvård.</p>
Hur fattas formella beslut avseende ansökan/att eventuellt inte ansöka om riktade statsbidrag? Har nämndbeslut/Delegationsbeslut fattats?	<p>Ej uppfyllt Nämnden fattar inte formella beslut om ansökningar av riktade statsbidrag. Formella beslut sker inte heller via delegationsbeslut. Av delegationsordningen framgår inte vem som har rätt att fatta beslut om att ansöka eller ej ansöka om riktade statsbidrag.</p>	<p>Delvis uppfyllt Nämnden fattar vanligtvis inte formella beslut om ansökningar av riktade statsbidrag. Nämndbeslut för ”ökad bemanning inom äldreomsorg” finns. Däremot fattar socialförvaltningen delegationsbeslut som meddelas nämnden. Formuleringen avseende beslutanderätten i delegationsordningen är dock inte fullt ut tydliggjord. Av delegationsordningen framgår att myndighetschef har rätt att ansöka om projektmedel.</p>

Har bidragen tagits med i verksamhetens detaljbudget?	Delvis uppfyllt Endast de riktade statsbidrag som är fullt ut kända vid budgettillfället läggs in i budget för utförarna. De bidrag som inkommer under verksamhetsåret läggs inte in i budget utan hanteras endast i prognoser.	Delvis uppfyllt Endast de riktade statsbidrag som är fullt ut kända vid budgettillfället läggs in i budget för utförarna. De bidrag som inkommer under verksamhetsåret läggs inte in i budget.
Redovisning sker i enlighet med RKR?	Uppfyllt Alla statsbidrag redovisas som projekt i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs statsbidrag i den period då prestationerna utförs. Huvudregeln är att intäkterna ska matchas mot kostnader.	Uppfyllt Alla statsbidrag redovisas som projekt i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs kostnader löpande på respektive projektnummer.

4.2. Revisionell bedömning

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?*

Efter genomförd granskning gör vi den sammanfattande bedömningen att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

- Det finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner för hantering av ansökan och rekvisering av riktade statsbidrag och ansvaret är tydligt inom respektive verksamhet/förvaltning.
- Granskade nämnder fattar i regel inte formella nämndbeslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag. Socialförvaltningen gör ansökan efter att delegationsbeslut fattats. I socialnämndens delegationsordning är dock beslutanderätten inte helt tydligt formulerad. Inom barn- och utbildningsförvaltningen sker ansökningar genom ren verkställighet. Av barn- och utbildningsnämndens delegationsordning har inte kunnat fastställas att berörda tjänstemän har rätt att fatta beslut avseende riktade statsbidrag.
- Vår kartläggning och verifiering visar att berörda nämnder har sökt 18 av de totalt 24 olika riktade statsbidrag inom granskningsområdet som funnits tillgängliga under granskningsperioden, varav 16 inom förskola och grundskola och 2 inom äldreomsorg.

- Alla riktade statsbidrag tas inte med i verksamheternas detaljbudgetar. Det saknas kommunövergripande rutiner för hur statsbidrag ska hanteras i budget.
- Redovisning sker i huvudsak i enlighet med RKR. Huvudregeln är att riktade statsbidrag bokförs i den period som prestationerna utförs och att intäkter ska matchas mot kostnader. Inkomna bidrag bokförs som en skuld i balansräkningen och periodiseras över tid.

4.3. Rekommendationer

I syfte att förstärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- Årligen, i samverkan med kommunens centrala ekonomiavdelning, kartlägga vilka riktade statsbidrag som finns att söka. Bidrag som planeras att sökas alternativt inte sökas redovisas för berörd nämnd.
- Komplettera delegationsordningen så att det blir tydligt vilka tjänstemän som har rätt att fatta beslut om att söka riktade statsbidrag.
- Ansökningar om riktade statsbidrag som påverkar verksamhetens omfattning och finansiering under en längre period bör behandlas av nämnd.
- Riktade statsbidrag tas upp i verksamheternas detaljbudgetar.
- Återrapportera till nämnderna och kommunstyrelsen de sökta och erhållna statsbidragen.

2017-09-07

Martin Halldén

Projektledare

Carin Hultgren

Uppdragsledare

Bilaga 1: Kartläggning av riktade statsbidrag

Tabell 1: Riktade statsbidrag inom förskola och grundskola

Statsbidrag	Bidragsgivare	Kommunen har sökt bidraget?
Bidrag till sommarlovsaktiviteter	MUSC	Ja (sökts av kultur- och fritid)
Entreprenörskap i skolan	Skolverket	Nej
Fortbildning specialpedagogik	Skolverket	Ja
Förlängt Matematiklyft	Skolverket	Nej
Icke-folkbokförda barn (Diplomatbarn)	Skolverket	Nej
Karriärtjänster	Skolverket	Ja
Lovskola	Skolverket	Ja
Lågstadiesatsningen	Skolverket	Ja
Läraryftet	Skolverket	Ja
Lärlönelyftet	Skolverket	Ja
Läsllyftet	Skolverket	Ja
Läxhjälp	Skolverket	Ja
Mindre barngrupper i förskolan	Skolverket	Ja
Omsorg på obekvämt arbetstid	Skolverket	Ja
Papperslösa barn i skolan	Skolverket	Ja
Personalförstärkning inom elevhälsa	Skolverket	Ja
Samverkan för bästa skola	Skolverket	Nej
Skapande skola	Statens Kulturråd	Ja
Upprustning av skollokaler	Boverket	Ja (sökts av annan verksamhet)
Utlandssvenska elevers skolgång	Skolverket	Nej
Ökad undervisningstid för nyanlända elever	Skolverket	Ja

Tabell 2: Riktade statsbidrag inom äldreomsorg

Statsbidrag	Bidragsgivare	Kommunen har sökt bidraget?
Kunskapssatsning för baspersonal inom äldre- och funktionshindersomsorgen	Socialstyrelsen	Ja
Kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorg och hälso- och sjukvård	Skolverket	Nej
Ökad bemanning inom äldreomsorgen	Socialstyrelsen	Ja